

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Br. Dokumenta: 24.31.1-2017-08

**IZVEŠTAJ REVIZIJE O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM
IZVEŠTAJIMA NEZAVISNE KOMISIJE ZA RUDNIKE I MINERALE
ZA GODINU ZAVRŠENU SA 31 DECEMBROM 2017**

Priština, jun 2018

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Emine Fazliu, koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane Shemsije Llugiqi (Vođa tima), i Refiqe Morina (član tima) pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije, Ramadan Gashi.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	10
4 Napredak u sprovođenju preporuka	16
5 Dobro upravljanje	17
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	19
Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina	22
Dodatak III: Pismo potvrđivanja	26

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale za 2017 godinu, koji određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2017 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije. Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 02/10/2017.

Naša revizija se fokusira na:

Radnje koje su preduzete od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2017 godinu, direktno odražavaju kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni saradnju koju pokazivao viši menadžment i osoblje Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale tokom procesa revizije.

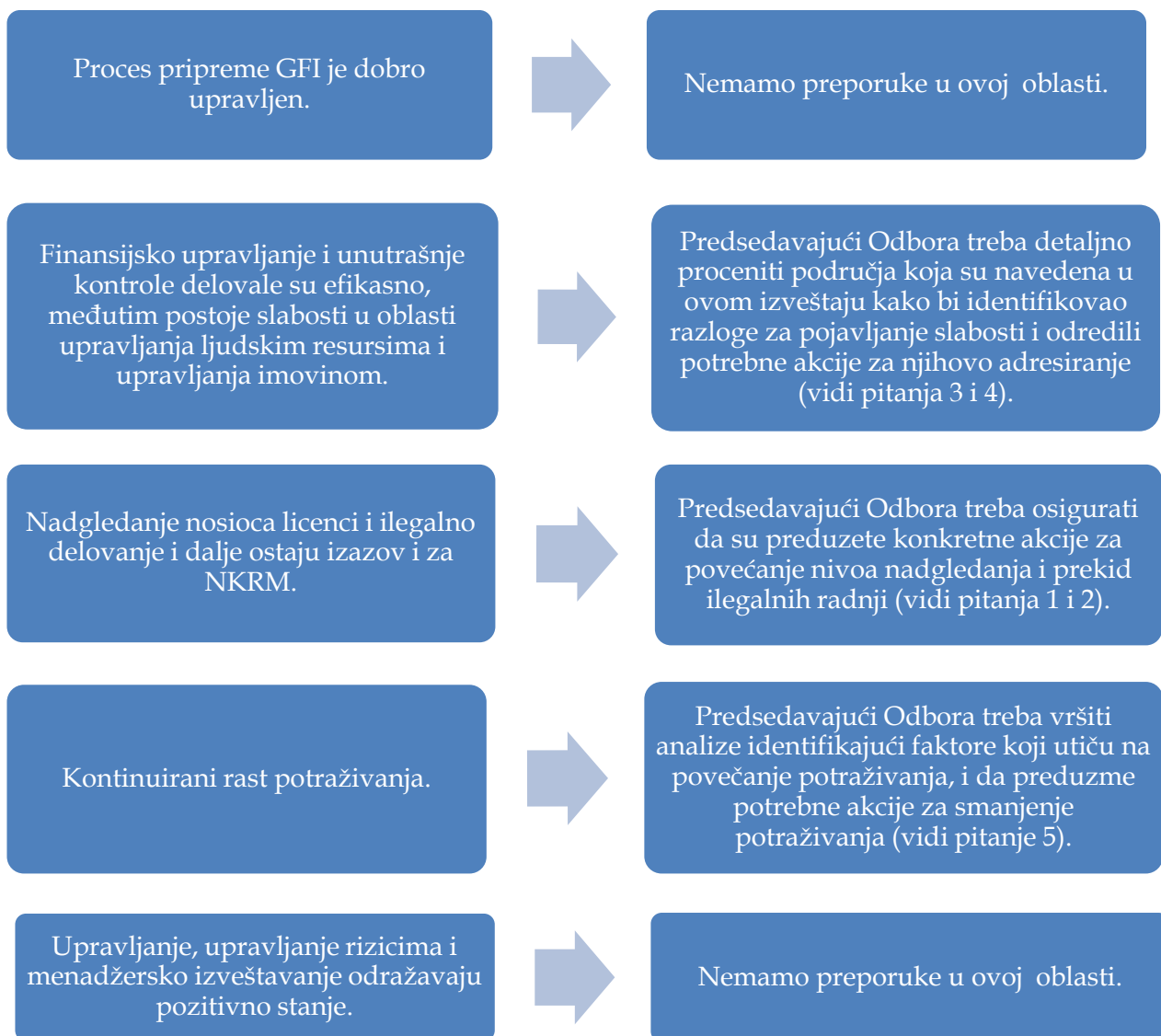
Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2017 godinu *predstavljaju objektivan i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Glavni zaključci i preporuke**Odgovor menagmenta- 2017**

Menagmenta je uzeo u obzir i složio se sa detaljnim nalazima i zaključcima revizije i založio se da će adresirati sve date preporuke.

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Nacionalna Kancelarija Revizije (NKR) je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koje uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao i davanje mišljenja:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika za reviziju Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale. Analizirali smo aktivnosti Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale o tome do koje se mere možemo osloniti na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslkavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Uzima se takođe u obzir izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Ne-modifikovano mišljenje

Revidirali smo GFI Nezavisne Komisije za Rudnike i Minerale (NKRM) za godinu završno sa 31 Decembrom 2017, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta, kao i objašnjenja u finansijskim izveštajima.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2017, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su dokazi revizije koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje GFI

Izvršni Direktor je odgovoran za pripremu i tačno predavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru - modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez

materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima.

Predsedavajući Upravnog Odbora odgovoran je za osiguranje nadzora nad procesom finansijskog izveštavanja NKRM-a.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta. Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da NKRM izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK).
- Desetomesečne izveštaje na vreme;
- Plan nabavke za 2017 godinu; i
- GFI pripremljeni na vreme i potpisivani od strane GAS i GFS.

U kontekstu zahteva za izveštavanje, mi nismo identifikovali neku nepravilnost.

IZJAVA OD STRANE MENADŽMENTA NKRM-a

Imajući u vidu gore navedenog, Izjava data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja nacrtu GFI-a Ministarstvu Finansija je tačna jer tokom revizije nisu identifikovane materijalne greške.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Nemamo preporuke u vezi sa GFI.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Kao deo ovoga, razmotrimo upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o finansijskom upravljanju i kontroli

NKRM ima dobre kontrole u odnosu na svoje zakonske obaveze. Međutim, oblast prihoda, kao što su kontinuirano nadgledanje nosilaca dozvola, zabrana ilegalnog poslovanja i računi potraživanja, i dalje predstavlja izazovno polje. Dalji izazov za instituciju ostaje upravljanje imovinom.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, kao i potrošnju fondova prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Izvori Fondova:	1,386,981	1,350,981	1,292,277	1,239,655	1,129,638
Grant Vlade -Budžet	1,386,981	1,350,981	1,292,277	1,239,655	1,129,638

Završni budžet u odnosu na onaj početni je umanjen za 36,000€. Ova razlika je rezultat smanjenja vladinog granta budžetskim pregledom u kategoriji kapitalnih investicija za projekat "Defektograf konopca". U 2017 godine, NKRM potrošila 1,292,277€ ili 96% završnog budžeta, sa povećanjem od 2% u odnosu na 2016. Uopšte, izvršenje budžeta ostaje na zadovoljavajućem nivou.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	1,386,981	1,350,981	1,292,227	1,239,655	1,129,638
Plate i Dnevnice	780,100	780,100	773,366	744,619	712,787
Roba i Usluge	386,281	386,281	354,964	367,258	331,864
Komunalije	30,600	30,600	22,731	20,932	22,328

¹ Završni Budžet - odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

Subvencije i Transferi	-	-	-	-	13,000
Kapitalne Investicije	190,000	154,000	141,166	106,846	49,659

Objašnjenja vezana za promene u budžetskim kategorijama su data u nastavku:

- Završni budžet za plate i dnevnice se nije promenio od prvobitnog i gotovo u potpunosti realizovan (99%);
- I završni budžet za robu i usluge nije imao promene od početnog. Nepotrošena finansijska sredstva na kraju godine iznosila su 31.317 €, kao rezultat zatvaranjem regionalnih ureda. Od zatvaranja ovih kancelarija na kraju godine ostalo nepotrošeno 7.869 € od komunalije; i
- Završni budžet za kapitalne investicije u odnosu na početni je smanjen za 36.000€, a izvršenje budžeta za ovu kategoriju iznosilo je 92%.

3.2 Plate i dodaci

U 2017 godini, NKRM imao je planirane prihode u iznosu od 30,510,000 €, a prikupljeno 31,229,252€ što predstavlja prekoračenje plana za 719,252€ ili više od 2%. Prihodi su realizovani od administrativne takse, administrativne kazne i rudarske rente.

Tabela 3. Detaljni prihodi po vrsti (u €)

Opis	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Prihodi po vrsti	31,229,252	31,206,899	30,141,403
Administrativne takse	454,370	461,722	292,390
Administrativne kazne	204,406	190,895	149,503
Rudna Renta	30,570,476	30,554,282	29,699,510

Iz gornje tabele primećujemo da je trend prikupljanja prihoda u 2017 godini skoro isti kao prošle godine (povećanje od 22,353€).

Iz naših testiranja identifikovali smo sledeća pitanja:

Pitanje 1 – Prihodi od rudne rente

Nalaz Član 34 Zakona br. 03 / L-163 o Rudnicima i Mineralima, izmenjen Zakonom br. 04 / L-158, predviđa da: - Nosilici dozvole za korišćenje mineralnih sirovina treba da izveštavaju za relevantni period rezime svih rezultata aktivnosti eksploatacije mineralnih bogatstava, tačne detalje o tonaži, zapremini, sastavu, skali i vrednosti proizvedenih minerala.

Iz ispitanih uzoraka primećeno je da u dva slučaja nosioci licenci za korišćenje imovine nisu izveštavali o aktivnostima korišćena, tačne detalje o tonaži, zapremini, sastavu, skali i vrednosti proizvedenih minerala.

Rizik Ne redovno izveštavanje od strane nosioca dozvole povećava rizik od nedostatka kompletnih informacija o količini proizvedenih minerala i vrednosti obaveza koje svaki nosilac licence ima prema NKRM-u.

Preporuka 1 Predsedavajući Odbora treba osigurati da se preduzmu odgovarajuće mere za povećanje odgovornosti i efikasnosti relevantnih mehanizama za pružanje potpune informacije o količini proizvedenih minerala i aktivnosti korisnika licence, kako je to predviđeno važećim zakonom.

Pitanje 2 - Prihodi od ilegalnih operacija

- Nalaz** NKRM tokom 2017 godine identifikovala 80 slučajeva ilegalnog poslovanja, a kao rezultat toga je izdao 76 krivičnih prijava u relevantnim tužilaštvima. O identifikovanim slučajevima NKRM izrekla je kazne u iznosu od 605,200 € i podnela 115 slučajeva/predlog za izvršenje² u iznosu od 743,684€ protiv ilegalnih operatora. Uprkos činjenici da je Inspektorat NKRM-a saradnju sa relevantnim institucijama za zaustavljanje ilegalnih poslova i izricanje novčanih kazni, primetili smo da je efekat bio nizak.
- Rizik** Nastavak aktivnosti ilegalnih operatora može dovesti do nepravilne upotrebe mineralnih resursa i njihovog uništenja. S druge strane, neuspeh prikupljanja izricanih kazni i nastavak takvih postupaka može potaknuti ilegalne operatere da izbegnu plaćanju za korišćenje mineralnih resursa.
- Preporuka 2** Predsedavajući Odbora treba osigurati preduzimanje hitne koordinacijske i efikasne akcije preko državnih organa³ kako bi uticali na zabranu ilegalnih aktivnosti. Takođe treba analizirati efikasnost raspoloživih mehanizama za prikupljanje kazni, kao i predložiti dodatne mere i postupke koje imaju direktan uticaj na zabranu ilegalnog poslovanja, naplatu dugova i zaštitu imovine zemlje.

3.3 Plate i dodaci

Plate i dodaci se isplaćuju putem centralizovanog platnog sistema (payrol) kojim upravlja MJU i MF. Odobreni broj zaposlenih u NKRM bio je 77, dok je na kraju godine broj zaposlenih bio 76. Testirali smo usaglašenost platnih spiska sa platnim sistemom (trenutni radnici, zapošljavanje, porodiljsko odsustvo, i penzije). Takođe smo pregledali da li su zaposleni plaćeni prema ugovoru.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.4 Upravljanje osobljem

Upravljanje osoblja uključuje sve akcije vezane za zapošljavanje, ugovore, obuku, promociju, odmor, itd. Testirali smo brojne uzorke kako bismo osigurali da su akcije preduzete u ovoj oblasti u skladu sa važećim propisima. Iz naših testiranja identifikovali smo sledeća pitanja:

² Vrednost privatnih izvršitelja uključuje slučajeve prinude za izvršavanje prenesenih iz prethodnih godina, a izricanje novčane kazne je za slučajeve ilegalnog poslovanja tokom 2017 godine.

³ NKRM, MZSPP, MUP, Policija Kosova, Tužilaštvo, Sudovi, MPŠRR.

Pitanje 3 – Službenik za sertifikaciju

Nalaz ZUJFO br.03/L048, član 14 i 15, predviđa da svaka budžetska organizacija, nezavisna izvršna agencija i javno preduzeće treba imati Službenika za sertifikaciju koji će biti imenovan i izveštava Glavnog Administrativnog Službenika.

NKRM nije zaposlila službenika za sertifikaciju, ali ovu funkciju obavlja šef departmana administracije koja upravlja i nadgleda diviziju logistike i transporta, diviziju osoblja i jezički sektor. U aktu imenovanja je određen "Šef Departmana za Administraciju" a u opisu radnih zadataka je naglašeno da deluje i kao službenik sertifikacije za sertifikaciju i odobravanje isplate. Prilikom revizije smo primetili da šef departmana za administraciju takođe certificira i troškove koje odobrava za divizije koje ima pod nadzorom.

Prema NKRM-a, angažovanje šefa departmana kao službenik za sertifikaciju, opravdava jer u periodu kada NKRM bila rezervisana nadležnost UNMIK-a, tadašnji menadžment opteretio predsednika uprave sa dodatnim obavezama sa položajem sertifikatora i aktuelni menadžment nije tretirao kao pitanje od posebnog značaja.

Rizik Vršenje funkcije za sertifikaciju i odobrenje od strane istog zvaničnika predstavlja sukob interesa i ne pruža garanciju da je postupak sertifikacije nezavisan i profesionalan.

Preporuka 3 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se pronade odgovarajuće rešenje za ispunjavanje položaja službenika za sertifikaciju, prema ZUJFO.

3.5 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge i komunalije je bio 416,881€. Od njih je potrošeno 377,695€ ili 91%. Najveći deo troškova u ovoj kategoriji uključuju putne troškove i smeštaja, troškovi za kiriju, održavanje i osiguranje vozila i zgrade, troškove obrazovanja i obuke, druge ugovorne usluge kao i opštinske troškove. U ispitanim uzorcima, nismo primetili neku neregularnost.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.6 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 154,000€. Od njih je potrošeno 141,166€ ili 92%. Realizovani projekti su "Unapređenje veb stranice-Data Portala/Gis" i "IT oprema Softuer za inspektore". U ispitanim uzorcima, nismo primetili neku neregularnost.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.7 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Upravljanje imovinom je važan deo finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru. Dobro upravljanje imovinom zahteva od organizacije da ima sopstvene procedure kontrole i upravljanja, kao i tačnu i potpunu evidenciju imovine putem neprekidnog ažuriranja podataka.

Kapitalna imovina NKRM-a iznad 1.000€ iznosila je 942,720€, a ne-kapitalna imovina ispod 1.000€ vredna 78,555€, kao i zalihi u iznosu od 108,302€.

Naša revizija nad upravljanju imovinom identifikovala je slabosti prikazane u nastavku.

Pitanje 4 - Upravljanje imovinom

Nalaz Kod upravljanja imovinom identifikovali smo sledeće nedostatke:

- Dana 31.01.2017 NKRM donela je odluku (br. 05/07) za doniranje imovine Kaznenom Centru u Lipljanu. A odlukom br. 40/2017 od 28.09.2017 godine, NKRM osnivala komisiju za procenu ne finansijske imovine. Odgovarajuća komisija nakon završetka rada, identifikovala imovinu koja se ne koristi koje su za uništavanje. Identifikovali smo da donirana i uništena imovina nisu uklonjena iz registra ne-finansijskih imovina; .
- Takođe smo identifikovali i 20 laptopa i pratećih uređaja u iznosu od 14,524€ iako su registrovani u ISFUK, oni su takođe registrovani u sistemu e-imovine. U ovom slučaju, imovina je precenjena za 14,524€.

Rizik Ne ažuriranje registra imovine nakon svake promene i duplirane registracije ne pruža nam sigurnost da je registar imovine potpun i tačan, a imovina organizacije prikazivana u GFI-u je precenjena.

Preporuka 4 Predsedavajući Odbora treba da ojača kontrole upravljanja imovinom izvršavanjem odgovarajuće registracije i ukloni sa registra svu doniranu i uništenu imovinu tako da prezentacija imovine u GFI na kraju godine bude tačna i potpuna.

3.8 Potraživanja

NKRM ima prijavljene u GFI značajne iznose potraživanja u iznosu od 23,220,146€, a samo za 2017 godinu potraživanja su bile 3,646,182€. Potraživanja se sastoje uglavnom od rudarske rente, administrativnih taksi i administrativnih kazni.

Vredi napomenuti da su obaveze kompanije Trepča pod upravljanjem Kosovske Agencije za Privatizaciju u 2017 godini bile 10,118,246€, dok su New Ferronikeli za 2017 godinu imao obaveze u iznosu od 1,447,413 €.

Pitanje 5 – Povećanje potraživanja

Nalaz U NKRM primećuje se trend kontinuiranog rasta potraživanja iz godine u godinu (16% samo 2017). Ovo stanje je uprkos činjenici da je NKRM primenila programiranje duga uslovne dozvole, izricanje novčanih kazni i angažovanje privatnih rukovodilaca u cilju postizanja boljih rezultata, ali ova akcija nije pokazala neki konkretan efekat. Za ovo pitanje mi smo preporučili i prošle godine, ali ovo ostaje i dalje izazov za NKRM.

Rizik Povećanje potraživanja i neefikasnost procesa prikupljanja prihoda (dugova) otežavaju njihovo prikupljanje. U predstojećem periodu ova stanje može stvarati nezadovoljstvo za druge klijente, koji vrše plaćanje na vreme i po dogovoru.

Preporuka 5 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi preduzimanje odgovarajućih mera, uključujući i pravne radnje, kako bi se povećao efikasnost naplate potraživanja.

3.9 Neizmirene obaveze

Izveštaj o ne izmirenim obavezama prema snabdevačima na kraju 2017 je 15,774€, u odnosu na 2016 godinu, neizmirene obaveze su iznosile 7.929 €. Većina neizmirenih obaveza odnosi se na troškove telefonije, održavanje zgrade, servisiranje vozila i troškove goriva.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije o GFI za 2016 godinu, rezultirao je sa sedam preporuka. NKRM pripremila Akcioni Plan delovanja gde se prikazuje način kako će se sprovođiti date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2017, dve preporuke su sprovedene, jedna je na procesu sprovođenja, i četiri još nisu adresirane. Štaviše, od 2015 godine, prenesene tri preporuke koje nisu sprovedene, dok je jedan bio u toku. Za detaljniji opis preporuka i kako su one adresirane pogledajte Dodatak II.

Pitanje 6- Sprovođenje preporuka iz prethodnih godina

Nalaz	NKRM je sprovela formalan proces upravljanja i nadgledanja implementacije prošlogodišnjih preporuka GR-a, nije postignuto da se akcioni plan bude u potpunosti ispunjen i neki nedostaci se ponavljaju iz prethodne godine. Ovo se odnosi na ne izveštavanje nosioca licenci, nastavak nezakonitih operisanja i kontinuirani rast potraživanja.
Rizik	Nepotpuno sprovođenje preporuka povećava rizik od daljeg prisustva istih nedostataka, što može uticati na slabosti u finansijskom upravljanju i kontrole.
Preporuka 6	Predsedavajući Odbora treba osigurati da se revidirani akcioni plan implementira kako bi se rešile preostale preporuke iz 2015 i one iz 2016 godine. Ovaj plan treba da odredi razumne vremenske rokove za sprovođenje preporuka GR-a sa identifikovanim odgovornim osobljem. Napredak prema planu treba sistematski nadgledati od strane menadžmenta kako bi se osigurala potpuna implementacija preporuka.

5 Dobro upravljanje

Uvod

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR sa unutrašnjom revizijom i dobro upravljanje javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK-a od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih BO, a na kraju godine se podnose Ministarstvo Finansija.

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

NKRM je pripremila registar rizika, identifikovala neke rizike koji mogu uticati na organizaciju u postizanju svojih ciljeva, takođe upitnik o samo-oceni odražava trenutno stanje.

NKRM je implementirala neke preporuke, ali i dalje se zahteva dodatni angažman u potpunoj implementaciji preporuka.

5.1 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) sastoji se od jednog revizora (Direktor JUR-a), koja je imala odobreno godišnji i strateški plan. JUR je ispunila plan revizije, koji je za 2017 planirao i sproveo pet redovnih revizija. Revizije koje sprovodi JUR obuhvataju ove departmane, kao što su: zajednički departmani za rudare i minerale (delokrug 2016/2017), departman za finansije (delokrug 2017) i departman za nabavke (delokrug 2017).

U izveštajima unutrašnje revizije izdato je 53 preporuka. Od njih, 30 su sprovedene, 15 su u procesu sprovođenja, a 8 preporuka nisu sprovedene. Podstičemo menadžmenta da preduzme mere kako bi u potpunosti implementirao preporuke iz izveštaja JUR-a.

Takođe, JUR je izveštavala tromesečno u Centralnoj Jedinici za Harmonizaciju u Ministarstvu Finansija.

Komitet Revizije održao je četiri sastanka. Pitanja pokrenuta iz revizorskih izveštaja su procenjivana i adresirana od njih, izvlačenjem zaključke i preporuke za menadžment.

5.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Za dobro planiranje redovnog nadzora aktivnosti i za omogućavanje efektivnog odlučivanja, menadžmentu je potrebno da poseduje/dobije redovne izveštaje. Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. A, upravljanje rizikom je proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji/mera menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Iz našeg pregleda upravljačkih kontrola implementiranih u ovoj oblasti možemo zaključiti da je menadžment uspostavio adekvatnu organizacionu strukturu, delegirao zadatke i odgovornosti i bio je upoznat sa procesima razvijenim u okviru institucije.

Departmani i divizije pripremaju redovne izveštaje Generalnom Direktor, koji je takođe organizovao redovne radne sastanke sa rukovodiocima jedinica, koji se prate zapisnicima.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na Albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na Albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina

Komponenta revizije	Preporuke koje su prenete iz 2015 godine	Sprovedene tokom 2017 godine	U procesu sprovođenja tokom 2017	Ne sprovedene
3.3.1 Prihodi	Predsedavajući Odbora treba obezbediti da su preduzete adekvatne mere za ojačanje menadžerskih kontrola u vezi sa licencama, i da osigura da korisnici licence nakon isteka roka imaju dovoljne fondove za rehabilitaciju korišćenih zona/površina i bezbednost trećih strana		Preporuka je delimično primenjena zbog činjenice da su preduzete neke mere za rehabilitaciju korišćenih oblasti.	
3.3.1 Prihodi	Predsedavajući Odbora treba osigurati što bolju koordinaciju između sektora inspektorata, kao i drugi odgovarajući organi kako bi uticao na sprečavanje ilegalnih aktivnosti/operacija obezbeđujući prikupljanje prihoda i zaštitu interesa građana (lokalnog stanovništva).			Preporuka nije sprovedena. Nastavljaju ilegalne operacije.
3.8.3 Tretiranje Dugova	Predsedavajući Odbora treba da osigura preduzimanje neophodnih mera, uključujući pravne aktivnosti radi povećanja efikasnosti prikupljanja javnog novca.			Preporuka nije sprovedena.

Komponenta revizije	Preporuke koje su data za 2016 godinu	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
2. Finansijski izveštaji	Predsedavajući Odbora treba osigurati da se akcioni plan treba pregledati uz analiziranje uzroka ne sprovedenih preporuka i da odredi vremenski rok za adresiranje preostalih preporuka, sa članovima odgovornog osoblja sa početnim fokusom u oblasti od većeg značaja. Sprovođenje ovog plana treba kontinuirano nadgledati.			Ne sprovedene Date preporuke u ključnim oblastima nisu sprovedene. Ne sprovedene preporuke odnose se na područja kao što su: ne-izveštavanje nosioca licenci, nastavak ilegalnih operacija i povećanje potraživanja iz godine u godinu.
2.2 Upitnik samo-ocenjivanja komponente FUK-e	Predsedavajući Odbora treba osigurati da su mehanizmi za implementaciju strategije i upravljanje rizika uspostavljeni u potpunosti i sistematski operišu obezbeđujući mesečno izveštavanje i njihovo kontinuirano nadgledanje. Posebnu pažnju treba posvetiti razvoju procesa upravljanja rizika u cilju sprečavanja rizika koji ometaju postizanje ciljeva organizacije.	Preporuka je sprovedena.		

2.3 Sistem unutrašnje revizije	Predsedavajući Odbora treba osigurati efektivnu saradnju između menadžmenta, KR-a i JUR-a za identifikovanje uzroka ovog stanja i za preduzimanju konkretne akcije za postizanje maksimalne koristi od unutrašnje revizije. Dalje, Komitet Revizije treba da ojača njegovu ulogu u ovom procesu, držeći menadžmenta odgovornim za sprovođenje preporuka.	Preporuka je sprovedena.		
3.3 Prihodi	<p>Predsedavajući Odbora treba osigurati se preduzeti adekvatne akcije za povećanje odgovornosti izveštavanja kroz podizanja efikasnosti u cilju osiguranja punih informacija u vezi sa količinom proizvedenih minerala i aktivnost korisnika licenci, kao što je definisano pravnim okvirom.</p> <p>Predsedavajući Odbora treba osigurati efikasnu koordinaciju između državnih mehanizama radi potpunog sprečavanja ilegalnog delovanja. Takođe, treba razmotriti mogućnost da se prikupljanje kazni obavlja putem privatnih izvršitelja kao efikasniji mehanizam u prikupljanje kazni, jer će to imati direktan uticaj na sprečavanje ilegalnog delovanja.</p>			<p>Preporuka nije sprovedena.</p> <p>Kompanije nastavljaju da ne izveštavaju redovno.</p> <p>Preporuka nije sprovedena.</p>

3.2 Imovine	Predsedavajući Odbora treba osigurati da su uspostavljene adekvatne kontrole koje omogućuju da su procesi upravljanja imovinom transparentni i u potpunom skladu sa uredbom za upravljanje imovine, uz usaglašavanje stanja imovine sa stanjem proisteklim iz inventarizacije.		Preporuka je delimično implementirana, pošto su zalihe registrovane, registrovane su i 122 ne registrovani artikli u sistemu e-imovine, dok registar imovine nije usklađen sa registrom inventarizacije.	
3.3 Tretiranje potraživanja	Predsedavajući Odbora treba da razmotri politike i propise NKRM-a u cilju povećanja efikasnosti u prikupljanju dugova preduzimanjem svih neophodnih mera u skladu sa propisima i zakonom, prema operaterima koji nisu ispunili obaveze.			Preporuka nije sprovedena. Nastavlja povećanje potraživanja.

Dodatak III: Pismo potvrdjivanja

Republika e Kosovës – Republika Kosova – Republic of Kosovo
Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale
Nezavisna Komisija za Rudnike i Minerale
Independent Commission for Mines and Minerals

DATE/A :	04.06.2018
REFERENCË :	
PËR/ZA/TO :	Zyrën Kombëtare të Auditimit
CC :	Musa Shabani – Kryesues i Bordit të KPMM-së
NGA/OD/FROM :	Ramiz Krasniqi – Drejtor, Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale
TEMA/SUBJEKAT/SUBJECT:	Letër e Konfirmimit

Të nderuar/a,

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për periudhën 01.01.2017 deri më 31.12.2017 dhe për implementimin e rekomandimeve.

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për Auditimin e Raportit Financiar të Komisionit të Pavarur të Minerave dhe Mineraleve për periudhën 01.01.2017 deri më 31.12.2017 (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE UJTRINË E PRISHTINËS MINISTRRIA E BUDZHETIT DHE PLANIMIT UJTRINË E PRISHTINËS 05. 2018			
Kryesuesi Org. Nr. 05	Drejtori Klasifik. Nr. 401	Prof. No. Prof. No. 892	Prof. No. Prof. No. 1

ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT KOMISIONI I PAVARUR PËR MINIERA DHE MINERALE NEZAVISNA KOMISIJA ZA RUDNIKE I MINERALE COMMISSION FOR MINES AND MINERALS	
DEJTI I PA DEJTI I PA DEJTI I PA	NR. PROT. NR. PROT. NR. PROT. 1761 01 DE MIN VVVV DE MIN VVVV DE MIN VVVV 04/06/2018 PRISHTINE/A

z. Ramiz Krasniqi

Drejtor, Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale

Rr. Armend Daci Nr.1
Prishtinë, Kosovë
Tel: +381 (38) 240 252
Fax: +381 (38) 245 844
E-mail: ICMM@kosovo-mining.org
Web: www.kosovo-mining.org

Kuvendi i Kosovës
Skupština Kosova
Assembly of Kosovo